

ПРИМІРНА ПРОГРАМА
спеціальної підготовки працівників підприємств, установ,
організацій, які входять до складу позаштатних органів управління,
спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту

I. Загальні положення

1. Ця програма призначена для підготовки працівників, що входять до складу позаштатних органів управління, спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту підприємств, установ, організацій до дій в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу (далі – органи управління, служби, формування), який не проходить курсового навчання у мережі курсів навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту, але отримує базові знання за програмою загальної підготовки при навчанні на виробництві.

Основною метою навчання за програмою спеціальної підготовки є опанування додатковими знаннями і практичними методами роботи у складі органів управління, служб, формувань з виконання завдань за призначенням, організації управління, здійснення всіх видів забезпечення під час підготовки та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків стихійних лих, аварій, катастроф.

Змістом спеціальної підготовки працівників є:

вивчення функціональних обов'язків, штатної техніки, приладів та табельного майна відповідно до призначення служби, формування, порядку приведення його у готовність, виробничі і технологічні особливості об'єкту проведення рятувальних та інших невідкладних робіт;

набуття практичних навичок щодо користування технічними засобами аварійно-рятувальних робіт та засобами захисту, взаємодії з іншими виконавцями робіт із забезпеченням вимог техніки безпеки та надання першої допомоги потерпілим.

2. Досягнення визначеної мети та змісту навчання здійснюється: чіткою організацією та високоякісним проведенням занять, високим рівнем методичної підготовки керівників занять, приданням заняттям практичної спрямованості; наявністю відповідної навчальної бази.

II. Орієнтовний обсяг засвоєних знань та вмінь за Програмою.

4. За результатами навчання особи, що входять до складу органів управління, служб, формувань повинні:

а) знати:

основні заходи цивільного захисту та його організаційну структуру на рівні суб'єкту господарювання;

організаційну структуру та функціональне призначення органів управління, служби, формування, свої особисті функціональні обов'язки у складі цих структур;

порядок дій за попереджувальним сигналом "Увага всім !" та речовим повідомленням засобів масової інформації;

порядок оповіщення, збору і приведення органу управління, служби, формування у готовність до виконання завдань за призначенням;

матеріально-технічного оснащення та порядок отримання майна, технічних засобів та обладнання;

призначення, технічні дані, можливості, порядок підготовки до роботи механізмів, приладів та інших технічних засобів, а також засобів захисту, які є на оснащенні органу управління, служби, формування;

виробничі та технологічні особливості свого суб'єкту господарювання і характер можливих рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків стихійних лих, аварій, катастроф, ураження, терористичного акту;

правила використання і зберігання штатних технічних засобів, засобів індивідуального захисту;

штатні засоби зв'язку;

можливі фактори ураження надзвичайних ситуацій техногенного, природного, воєнного характеру та терористичних проявів;

фактори радіаційного, хімічного та бактеріального ураження;

фізико-хімічні та уражаючі властивості хімічно небезпечних речовин, які застосовуються на суб'єкті господарювання, порядок захисту при їх викиді;

порядок проведення часткової, повної санітарної обробки, способи знезараження території, споруд, техніки, одягу, продовольства;

міри безпеки при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт;

прийоми надання само - та взаємодопомоги.

б) вміти:

здійснювати управлінські функції за посадами в органі управління, службі, формуванні, проводити рятувальні та інші невідкладні роботи, їх всебічне забезпечення під час попередження та ліквідації наслідків стихійних лих, аварій, катастроф, ураження, терористичного акту;

користуватись засобами зв'язку, оповіщення та інформації;

перевіряти справність і готувати до використання засоби індивідуального захисту, прилади хімічної та радіаційної розвідки, спостереження і контролю

застосовувати закріплену штатну техніку, механізми, прилади та інше табельне майно, а також засоби захисту під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт;

користуватись засобами попередження та гасіння пожеж;

проводити часткову, повну санітарну обробку людей, дезактивацію, дегазацію та знезараження території, споруд, техніки, одягу, території, майна та особистих речей;

користуватись засобами індивідуального протирадіаційного, протихімічного та медичного захисту, надавати само - та взаємодопомогу при пораненнях, переломах кісток, кровотечах, опіках та інших травмах;

виконувати правила особистої безпеки у процесі виконання завдань розвідки, пошуково-рятувальних та інших невідкладних робіт.

5. Навчання, за даною програмою проводиться щорічно у обсязі 15 навчальних годин.

Для формувань цивільного захисту програма складається з двох розділів.

Перший розділ програми (9 годин) вміщує загальну тематику, яка відпрацьовується всіма формуваннями.

Другий розділ програми (6 годин) – спеціальна тематика, що відпрацьовується формуваннями з врахуванням їх призначення.

Конкретні теми, час на їх вивчення та метод проведення занять з органами управління, службами та формуваннями визначаються керівниками суб'єктів господарювання з врахуванням їх виробничої специфіки, регіональних особливостей розташування та задач, що ними вирішуються, але без скорочення загального часу, який відводиться на навчання.

6. Теоретична підготовка працівників органів управління, служб і формувань завершується проведенням спеціальних об'єктових навчань (тренувань) за тематикою, визначеною керівниками суб'єктів господарювання.

III. Перелік тем і розрахунок навчальних годин за категоріями працівників, що навчаються за програмою спеціальної підготовки

№ з\п	Найменування теми	Кількість годин	Від заняття
1	2	3	4
1.	Особи, що входять до складу позаштатних органів управління		
1.1	Призначення та основні завдання органів управління з питань цивільного захисту підприємств, установ, організацій.	1	Лекція
1.2	Порядок роботи координаційних органів з ліквідації НС при плануванні заходів з ліквідації НС	2	Практичне заняття
1.3	Порядок роботи координаційних органів з ліквідації НС при організації виконання плану заходів з ліквідації НС	2	Практичне заняття
1.4	Структура, оперативний склад та завдання штабу з ліквідації надзвичайних ситуацій підприємства, установи, організації. Порядок роботи штабу при прийнятті рішення на ліквідацію надзвичайної ситуації	2	Практичне заняття

1.5	Порядок роботи штабу при плануванні робіт з ліквідації НС.	2	Практичне заняття
1.6	Порядок роботи штабу при керівництві роботами з ліквідації НС.	2	Практичне заняття
1.7	Евакуаційні органи підприємства, установи, організації, їх функції та завдання.	1	Лекція
1.8	Порядок роботи евакуаційних органів при плануванні заходів та підготовки персоналу до проведення евакуації	1-2	Практичне заняття
1.9	Робота евакуаційних органів під час евакуації.	1-2	Практичне заняття
<p>Зміст тем для позаштатних органів управління</p> <p><u>Тема 1.1.</u> Призначення та основні завдання органів управління з питань цивільного захисту підприємства, установи, організації.</p> <p>Постійні та координуючі органи управління з питань цивільного захисту об'єкту. Нормативна база діяльності постійних та координуючих органів з питань цивільного захисту. Зміст положень про підрозділ (посадової інструкції особи) з питань цивільного захисту та координуючі органи з питань цивільного захисту об'єкту. Структура, оперативний склад та завдання органів з координації питань цивільного захисту підприємства, установи, організації</p> <p><u>Тема 1.2.</u> Порядок роботи координаційних органів з ліквідації НС при плануванні заходів з ліквідації НС</p> <p>Порядок формування плану заходів щодо захисту працівників об'єкту від наслідків НС. Збирання даних про обстановку в зоні НС, їх аналіз та узагальнення. Визначення першочергових заходів щодо проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у зоні аварії, катастрофи. Розроблення оперативних планів ліквідації НС та їх наслідків. Визначення кількості й складу сил для проведення аварійно-рятувальних робіт, порядку і термінів їх залучення згідно з планами реагування на НС і планами взаємодії.</p> <p><u>Тема 1.3.</u> Порядок роботи координаційних органів з ліквідації НС при організації виконання плану заходів з ліквідації НС</p> <p>Організація діяльності структурних підрозділів, спеціалізованих служб і формувань з виконання комплексу робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та забезпечення життєдіяльності постраждалого персоналу. Порядок визначення розміру збитків унаслідок надзвичайної ситуації, інформування населення про стан справ, наслідки та прогноз розвитку надзвичайної ситуації, хід</p>			

ліквідації та правила поведінки, організації надання допомоги потерпілим та сім'ям загиблих унаслідок надзвичайної ситуації

Тема 1.4. Структура, оперативний склад, завдання та організація роботи штабу з ліквідації надзвичайних ситуацій підприємства, установи, організації.

Нормативна база створення штабу з ліквідації НС його структура, оперативний склад, основні завдання. Порядок роботи штабу при прийнятті рішення на ліквідацію надзвичайної ситуації. Збирання даних про обстановку в зоні НС, що склалася у наслідок аварії, катастрофи, їх аналіз, узагальненн та оцінка. Робота штабу при прийнятті рішення на на ліквідацію НС. Вибір головного напряму ліквідації НС та визначення кількості й складу сил для проведення аварійно-рятувальних робіт. Порядок і терміни залучення сил згідно з планами реагування на НС і планами взаємодії.

Тема 1.5. Порядок роботи штабу при плануванні робіт з ліквідації НС.

Перелік, зміст плануючої та оперативної документації, що розробляється під час ліквідації НС та порядок її відпрацювання відповідно до Плану реагування на НС об'єкту Зміст оперативних планів ліквідації НС, її наслідків, захисту персоналу і території. Строки і порядок розроблення планів та іншої плануючої та оперативної документації штабу.

Тема 1.6. Порядок роботи штабу під час керівництва роботами з ліквідації НС.

Організація взаємодії сил та засобів, які залучені до проведення аварійно-рятувальних та відновлюваних робіт. Ведення обліку робіт, що були проведені аварійно-рятувальними службами та формуваннями під час ліквідації НС. Ведення обліку загиблих та постраждалих унаслідок НС. Порядок інформування населення про наслідки НС та прогноз її розвитку, хід її ліквідації та правила поведінки в зоні НС. Порядок ведення оперативно-технічної документації та складання звіту для подання органів, що призначив уповноваженого керівника з ліквідації НС.

Тема 1.7 Евакуаційні органи підприємства, установи, організації, їх функції та завдання.

Персональний склад евакуаційної комісії, збірного, проміжного та приймального пунктів, їх функціональні обов'язки на різних етапах підготовки та проведення евакуації.

Тема 1.8 Порядок роботи евакуаційних органів при плануванні заходів та підготовки персоналу до проведення евакуації

Порядок планування евакуаційних заходів та оформлення відповідних документів. Підготовка персоналу до проведення евакуації. Підготовка транспортних засобів до забезпечення евакуації. Організація оповіщення, реєстрації та обліку населення. Уточнення

	<p>даних та термінів подачі транспортних засобів, що виділяються об'єктові. Визначення маршрутів, порядку руху на них та всіх видів забезпечення.</p> <p>Тема 1.9 Робота евакуаційних органів під час евакуації.</p> <p>Контроль стану оповіщення, збору персоналу, готовності транспортних засобів до перевезень та формування колон. Дії персоналу органів евакуації у районах розміщення їх оперативного складу та персоналу об'єкту. Здійснення всіх видів забезпечення евакуації .</p>		
2.	Працівники, що входять до складу об'єктових спеціалізованих служб цивільного захисту		
2.1	Нормативно-правові засади створення спеціалізованих служб цивільного захисту підприємства, установи, організації та їх дій в умовах надзвичайних ситуацій.	2	Лекція
2.2	Мета створення спеціалізованої служби об'єкту,	2	Практичне заняття
2.3	Матеріально-технічне та фінансове забезпечення роботи спеціалізованої служби.	2	Практичне заняття
2.4	Призначення, основні функції органу управління та інших структурних підрозділів спеціалізованої служби.	2	Практичне заняття
2.5	Порядок роботи спеціалізованої служби та її підрозділів при плануванні заходів з ліквідації НС	2	Практичне заняття
2.6	Порядок роботи спеціалізованої служби при забезпеченні заходів з ліквідації НС.	3-4	Практичне заняття
2.7	Робота спеціалізованої служби під час евакуації	2	Практичне заняття
<p>Зміст</p> <p>тем для об'єктових спеціалізованих служб цивільного захисту</p> <p>Тема 2.1. Нормативно-правові засади створення спеціалізованих служб цивільного захисту підприємства, установи, організації та їх дій в умовах надзвичайних ситуацій.</p> <p>Законодавчі та інші нормативно-правові акти з питань порядку створення та організації дій спеціалізованих служб підприємства, установи,</p>			

організації (Кодекс України про цивільний захист, постанови Кабінету Міністрів України, накази МНС та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань цивільного захисту). Види спеціалізованих служб цивільного захисту.

Тема 2.2. Мета створення спеціалізованої служби, її основні

з

а Мета створення спеціалізованої служби. Місце спеціалізованої служби об'єкту у структурі відповідної ланки єдиної системи цивільного захисту. Основні завдання служби у різних режимах її діяльності (у режимі повсякденної діяльності, підвищеної готовності, реагування на надзвичайну ситуацію або реальну загрозу її виникнення). Структура, сили та засоби спеціалізованої служби, порядок їх формування. Функціональні обов'язки особового складу служби.

Тема 2.3. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення роботи спеціалізованої служби

с Призначення, основні характеристики та можливості штатної техніки, приладів та табельного майна спеціалізованої служби об'єкту. Порядок приведення техніки та обладнання служби у готовність до застосування. Фінансове забезпечення діяльності служби. Порядок визначення (проведення розрахунків) необхідної кількості запасів матеріальних засобів для проведення першочергових робіт для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та життєзабезпечення населення персоналу об'єкту.

Тема 2.4. Призначення та основні функції органу управління та інших структурних підрозділів служби.

Призначення, основні функції та організація роботи груп збору та узагальнення інформації, оперативного планування, забезпечення матеріалами, обладнанням та зберігання матеріальних цінностей, евакуації робітників, службовців служби та їх сімей тощо в різних режимах діяльності спеціалізованої служби.

Тема 2.5. Порядок роботи спеціалізованої служби та її підрозділів при плануванні заходів з ліквідації НС

Документи з організації роботи спеціалізованої служби. Документи організаційного характеру (наказ про створення служби, штатно-посадовий список, схеми зв'язку і оповіщення, функціональні обов'язки, розклад занять, журнали обліку занять з особовим складом тощо). Номенклатура плануючих, облікових та звітних документів служби, загальний порядок їх розроблення та ведення. Зміст плану забезпечення заходів ЦЗ об'єкту силами служби, приведення служби у готовність, інших плануючих документів та їх відповідність до Плану реагування на НС об'єкту.

Тема 2.6. Порядок роботи спеціалізованої служби при забезпеченні заходів з ліквідації НС.

Організація і управління діями служби у разі виникнення НС. Керівництво структурними підрозділами та позаштатними формуваннями служби під час ліквідації НС. Порядок роботи служби при зборі даних про обстановку, аналізі і оцінці обстановки, підготовці висновків і пропозицій

до рішення на організацію роботи служби, прийнятті (уточненні) рішення і доведення завдань до виконавців, забезпеченні дій сил і засобів. Організація та здійснення взаємодії служби з іншими структурами у різних видах надзвичайних ситуацій, режимах діяльності об'єктової ланки ЄДС ЦЗ та етапах проведення аварійно-рятувальних робіт в зонах надзвичайних ситуацій.

Тема 2.7. Робота спеціалізованої служби під час евакуації.

Контроль стану оповіщення, збору персоналу, готовності транспортних засобів до перевезень та формування колон. Дії персоналу служби у пунктах евакуації і районах розміщення. Здійснення всіх видів забезпечення евакуації .

3.	Працівники, що входять до складу формувань цивільного захисту		
	3.1. Загальна тематика		
3.1.1	Характеристика небезпечних техногенних факторів притаманних сфері діяльності підприємства, установи, організації та найближчих потенційно небезпечних об'єктів.	1	Лекція
3.1.2	Призначення і організаційна структура формування ЦЗ, функціональні обов'язки працівників та їх дії за планом приведення формування в готовність до виконання завдань.	2-3	Практичне заняття
3.1.3	Організація захисту працівників формування в ході виконання рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу.	1	Практичне заняття
3.1.4	Організація санітарної обробки працівників формувань, спеціальної обробки техніки і майна при зараженні радіоактивними, отруйними речовинами та бактеріальними засобами.	1	Практичне заняття
3.1.5	Прийоми надання само - та взаємодопомоги при пораненнях, опіках, кровотечах, переломах в ході проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. До медична та перша медична допомога при гострих отруєннях небезпечними хімічними речовинами.	1	Практичне заняття
3.1.6	Заходи безпеки при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій, катастроф та проявів терористичних актів.	1	Практичне заняття
3.1.7	Взаємодія працівників формувань при проведенні робіт у районах надзвичайних ситуацій.	1	Практичне заняття

3.1.8	Дії формувань при загрозі та ліквідації наслідків терористичних актів.	1	Практичне заняття
-------	--	---	-------------------

Зміст тем загальної тематики

Тема 3.1.1 "Характеристика небезпечних техногенних факторів, притаманних сфері діяльності підприємства, установи, організації та найближчих потенційно небезпечних об'єктів".

Небезпечні чинники виробничих аварій, їх вплив на екологічну безпеку та безпеку життя і здоров'я людей. Характеристика небезпечних техногенних факторів об'єкту. Загальна характеристика сусідніх потенційно небезпечних об'єктів, у зоні техногенних факторів яких може опинитися свій об'єкт. Можливі фактори надзвичайних ситуацій природного характеру даного регіону. Обстановка, яка може скластися на території об'єкту внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру

Тема 3.1.2. "Призначення і організаційна структура формування ЦЗ, функціональні обов'язки працівників та їх дії за планом приведення формування в готовність до виконання завдань. "

Призначення формування, його роль та місце у системі виконання заходів з ліквідації надзвичайних ситуацій різних факторів походження. Організаційна структура формування, техніка, засоби озброєння, обладнання і майна. Поняття о готовності формування, порядок приведення формування у готовність. Функціональні обов'язки працівників та їх дії при приведенні формування у готовність до виконання завдань. Оповіщення, місце та час збору працівників. Порядок отримання табельного майна, підгонка засобів індивідуального захисту. Порядок виходу і строк прибуття у визначений район. Заходи, які проводяться з метою підвищення готовності формування. Практичне приведення формування у готовність.

Тема 3.1.3. "Організація захисту працівників формування в ході виконання рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу".

Обов'язки командира (начальника) формування щодо забезпечення виконання заходів по захисту працівників формування. Ведення розвідки, використання колективних та індивідуальних засобів захисту, засобів зв'язку та оповіщення. Дозиметричний, хімічний та бактеріологічний контроль. Протиепідемічні, санітарно-гігієнічні та спеціальні профілактичні заходи. Забезпечення безпеки і захисту формування під час дії у зонах руйнувань, завалів, пожеж, зараження і катастрофічного затоплення.

Страхування осіб, які залучаються до виконання заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу.

Тема 3.1.4. "Організація спеціальної обробки техніки і майна, санітарної обробки працівників формувань при зараженні радіоактивними, отруйними речовинами та бактеріальними засобами".

Дії працівників формування при проведенні часткової дезактивації, дегазації та дезінфекції техніки, приладів, засобів захисту, одягу, взуття. Послідовність проведення часткової санітарної обробки людей при зараженні радіоактивними, отруйними і сильно діючими ядовитими речовинами та бактеріальними засобами. Проведення повної санітарної обробки. Застосування табельних і підручних засобів.

Тема 3.1.5. "Прийоми надання само - та взаємодопомоги при пораненнях, опіках, кровотечах, переломах в ході проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Домедична та перша медична допомога при гострих отруєннях небезпечними хімічними речовинами".

Прийоми і способи зупинення кровотечі, накладання пов'язок на поранення і опечені ділянки тіла. Основні правила надання домедичної допомоги при переломах, вивихах і забитих місцях, при опіках (термічних і хімічних). при шоку, непритомності, ураженні електричним струмом, обмороженні, при отруєннях і ураженнях отруйними речовинами. Особливості надання допомоги при витягу людей з під завалів.

Тема 3.1.6. "Заходи безпеки при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій, катастроф та проявів терористичних актів".

Необхідні міри безпеки при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт на місцевості, зараженої радіоактивними речовинами, при роботі поблизу будинків і споруд, які загрожують обвалом, у задимлених і загазованих приміщеннях, на електричних мережах, при гасінні нафтопродуктів, при організації робіт в зонах катастрофічного затоплення, в умовах поганої видимості, у ночі та зимою.

Тема 3.1.7. "Взаємодія працівників формувань при проведенні робіт у районах надзвичайних ситуацій".

Організація взаємодії та зв'язку. Порядок встановлення та підтримки взаємодії у районах надзвичайних ситуацій. Взаємодія формування при проведенні інженерних, аварійно-відновлювальних, протипожежних, рятувальних та інших видах робіт. Участь формувань у заходах життєзабезпечення населення, спрямованих на задоволення мінімуму життєвих потреб громадян, які потерпіли від наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 3.1.8. "Дії формувань при загрозі та ліквідації наслідків терористичних актів".

Суб'єкти терористичних дій. Засоби, які можуть бути використані для проведення терористичних актів. Об'єкти впливу. Види терористичних актів. Особливості дій працівників формувань при загрозі терористичних актів та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які виникають внаслідок їх здійснення. Підготовка та проведення спеціальних заходів щодо виявлення та ідентифікації небезпечних речовин, найбільш вірогідних у разі терористичних актів. Спеціальні заходи щодо виявлення та знешкодження засобів здійснення технологічних терористичних актів. Організація та проведення працівниками

формувань робіт в умовах можливого застосування терористами вибухових пристроїв.

3.2. Спеціальна тематика для формувань з врахуванням їх призначення

3.2.1. Для рятувальних формувань

3.2.1.1	Розшук та визволення потерпілих з під завалів будівель, зсувів, снігових лавин. Прийоми та способи рятування людей на верхніх поверхах зруйнованих або палаючих будівель.	2	Практичне заняття
3.2.1.2	Завалення нестійких конструкцій споруд та їх підсилення. Дії особового складу формування з рятування людей із завалених захисних споруд	1	Практичне заняття
3.2.1.3	Евакуація людей та майна із зон затоплення (підтоплення), осередків пожеж та територій, забруднених радіоактивними і небезпечними хімічними речовинами.	2	Практичне заняття
3.2.1.4	Способи транспортування потерпілих. Розміщення потерпілих на транспортних засобах	1	Практичне заняття

Зміст тем для рятувальних формувань

Тема 3.2.1.1. "Розшук та визволення потерпілих з під завалів будівель, зсувів, снігових лавин. Прийоми та способи рятування людей на верхніх поверхах зруйнованих або палаючих будівель".

Розвідка завалів, пошкоджених і палаючих будівель. Визначення місць знаходження людей. Способи та порядок рятування людей, які знаходяться у завалах будівель, зсувів, снігових лавин (будівництво галерей, проходів, тунелів, розтаскування конструкцій будівель, використання домкратів, засобів малої механізації тощо). Способи і порядок рятування людей, які знаходяться на верхніх поверхах зруйнованих або палаючих будівель. Обладнання, яке необхідне для проведення робіт при рятуванні людей та порядок його використання. Способи транспортування потерпілих. Міри безпеки.

Тема 3.2.1.2. "Завалення нестійких конструкцій споруд та їх підсилення. Дії особового складу формування з рятування людей із завалених захисних споруд".

Визначення стану нестійких конструкцій споруд, прийоми їх завалення або підсилення. Розвідка заваленої захисної споруди. Визначення найбільш доступного місця розкриття та подачі свіжого повітря у захисну споруду, встановлення зв'язку з людьми, які знаходяться у споруді. Механізми та інструменти, які застосовуються при проведенні робіт. Вивід людей та винос постраждалих із захисної споруди. Особливості рятування людей, які знаходяться у загазованих, затоплених водою і нечистотами приміщень.

Способи переносу постраждалих на носилках і підручних засобах до місць завантаження їх на транспорт.

Тема 3.2.1.3. "Евакуація людей та майна із зон затоплення (підтоплення), осередків пожеж та територій, забруднених радіоактивними і небезпечними хімічними речовинами".

Планування евакуації та всіх видів її забезпечення. Функціональні обов'язки особового складу евакуаційних органів. Порядок визначення евакуаційних пунктів, районів (пунктів) розміщення. Визначення маршрутів евакуації та видів транспортних засобів. Особливості евакуація людей та майна із зон затоплення (підтоплення), осередків пожеж та територій, забруднених радіоактивними і небезпечними хімічними речовинами (далі - НХР).

Тема 3.2.1.4. "Способи транспортування потерпілих. Розміщення потерпілих на транспортних засобах"

Способи транспортування потерпілих. Планування та підготовка транспортних засобів для перевезення евакуйованого населення. Оснащення транспортних засобів спеціальним обладнанням для вивезення поранених, уражених та хворих. Порядок розміщення потерпілих на транспортних засобах.

3.2.2. Для аварійно-технічних (відновлюваних) формувань

3.2.2.1	Ймовірний характер руйнувань та пошкоджень на комунально-енергетичних мережах та технологічних лініях	2	Практич не заняття
3.2.2.2	Аварійно-технічні (відновлювальні) роботи на мережах водо- теплопостачання та каналізації.	1	Практич не заняття
3.2.2.3	Аварійно-технічні (відновлювальні) роботи на мережах газозабезпечення.	1	Практич не заняття
3.2.2.4	Аварійно-технічні (відновлювальні) роботи на системах енергопостачання	1	Практич не заняття
3.2.2.5	Дії формування при ліквідації витоків та нейтралізації сильнодіючих отруйних речовин	1	Практич не заняття

Зміст тем для аварійно-технічних (відновлюваних) формувань

Тема 3.2.2.1. "Ймовірний характер руйнувань та пошкоджень на комунально-енергетичних мережах та технологічних лініях".

Характер і масштаб пливу уражаючих факторів стихійних лих, аварій та катастроф на комунально-енергетичні та технологічні мережі. Можливий характер руйнувань та пошкоджень. Зміст плану об'єкту з відображенням усіх мереж, місць прокладки відновлюваних мереж, напрямів руху від насосних станцій води, газу, пару і технологічних продуктів тощо. Організація та проведення розвідки аварійно-відновлюваних робіт на комунально-

енергетичних мережах об'єкту для визначення місць і масштабу їх руйнувань та пошкоджень.

Тема 3.2.2.2. "Аварійно-відновлювальні роботи на мережах водопостачання та каналізації".

Заходи по захисту води і джерел водопостачання. Відшукування колодязів і камер, відкопка завалів над ними і відключення вводів до будинків і споруд або пошкоджених ділянок мереж для попередження затоплення підвальних приміщень, які використовуються для розміщення енергетичного і технологічного обладнання. Відключення пошкоджених теплотрас, відвід гарячої води, конденсату, пару у безпечні місця. Прийоми перекриття трубопроводів. Відкачування води з підвальних приміщень. Відновлювальні роботи на пошкоджених мережах. Побудова тимчасових обхідних трубопроводів. Характер можливих руйнувань и ушкоджень систем каналізації. Види і способи аварійних робіт на мережах каналізації та відведення стічних вод. Міри безпеки.

Тема 3.2.2.3. "Аварійно-відновлювальні роботи на мережах газозабезпечення".

Система газозабезпечення об'єкту. Характер можливих руйнувань і ушкоджень на системах газозабезпечення. Види и способи аварійних робіт. Способи виявлення місць аварій на системах газозабезпечення. Способи екстреного усунення аварій на газових мережах. Основні способи тимчасового відновлення ушкоджених ділянок газопроводів:

Тема 3.2.2.4. "Аварійно-відновлювальні роботи на системах енергопостачання".

Система електрозабезпечення об'єкту. Состав мереж и споруджень електрозабезпечення першої категорії Електричні спорудження і мережі спільного користування другої категорії Характер можливих руйнувань і ушкоджень на системах електрозабезпечення. Види и способи аварійних робіт на системах електрозабезпечення. Основні способи екстреного усунення аварій. Подача електроенергії в окремі райони і ділянки вогнища ураження. Основні способи тимчасових відновних робіт.

Тема 3.2.2.5. "Дії формування при ліквідації витоків та нейтралізації НХР".

Характеристика комунікацій об'єкту, який має НХР. Можливий характер руйнувань. Способи захисту від НХР. Порядок відключення пошкоджених ділянок і аварійного сливу НХР. Ремонт пошкоджених ділянок. Техніка безпеки при проведенні робіт.

3.2.3. Для пожежних формувань

3.2.3.1	Пожежно-технічне спорядження. Вогнегасні речовини та область їх застосування.	1	Практичне заняття
3.2.3.2	Локалізація та гасіння лісових, торф'яних та степових пожеж.	2	Практичне заняття

3.2.3.3	Протипожежні профілактичні заходи на об'єкті.	1	Практичне заняття
3.2.3.4	Способи та прийоми гасіння пожежі на об'єкті господарювання. Прийоми рятування людей з палаючих будівель і споруд.	2	Практичне заняття

Зміст тем для пожежних формувань

Тема 3.2.3.1. "Пожежно-технічне спорядження. Вогнегасні речовини та область їх застосування".

Матеріально-технічне забезпечення протипожежного формування технікою та спорядженням. Основні, спеціальні та допоміжні пожежні автомобілі. Основні пожежні машини: пожежні автоцистерни, автонасоси, насосно-рукавні автомобілі, пожежні насосні станції тощо. Спеціальні пожежні машини: авто драбини, колінчаті автопід'ємники, автопінопід'ємники, пожежні газодимозахісні автомобілі, автомобілі зв'язку тощо. Допоміжні пожежні машини: пересувні авторемонтні майстерні та інші. Немеханізований інструмент, який є на оснащенні формування, його можливості та порядок застосування.

Засоби, які застосовуються при гасінні пожежі: засоби охолодження, ізолювання, розбавлення, хімічного гальмування реакції горіння, їх характеристики та області застосування.

Тема 3.2.3.2. "Локалізація та гасіння лісових, торф'яних та степових пожеж".

Організація гасіння пожеж. Прийоми і способи локалізації та гасіння лісових, торф'яних і степових пожеж (гілками дерев, закиданням ґрунтом, використанням трактору з плугом, спорудженням загороджувальних і мінералізованих стрічок(каналів, траншей), подача на кромку вогнища пожежі вогнегасних засобів. Догасіння та вартування вогнищ пожеж. Практична робота на лісопожежній техніці, яка є на оснащенні формування. Особливості боротьби з пожежами в ускладнених умовах (у спеку, при сильному вітрі, вночі тощо). Міри безпеки при гасінні лісових пожеж.

Тема 3.2.3.3. "Протипожежні профілактичні заходи на об'єкті".

Зміст пожежно-профілактичних та інженерно-технічних заходів, які здійснюються на об'єкті, об'єм і порядок їх проведення. Оцінка пожежної обстановки на об'єкті господарської діяльності"

Практичне виконання пожежно-профілактичних заходів. Підготовка персоналу об'єкту господарювання до роботи з попередження можливих пожеж.

Тема 3.2.3.4. "Способи та прийоми гасіння пожежі на об'єкті господарювання. Прийоми рятування людей з палаючих будівель і споруд".

Вихідні дані для розрахунку сил і засобів для гасіння пожеж на різних об'єктах. Прийоми гасіння пожеж на поверхах, у підвалах, будинках

підвищеної поверховості, на відкритих технологічних установках, які пов'язані з переробкою вуглеводневих газів, нафти і нафтопродуктів, нафти і нафтопродуктів у резервуарах, газових і нафтових фонтанів при проривах продуктопроводів тощо.

Обладнання для евакуації людей, у тому числі хворих, поранених з палаючих поверхів, підвалів, завалів тощо. Прийоми евакуації.

3.2.5. Для медичних формувань

3.2.5.1	Медична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях. Медичні засоби захисту	2	Практич не заняття
3.2.5.2	Організація роботи медичного формування при виконанні завдань за призначенням	2	Практич не заняття
3.2.5.3	Дії особового складу формування при наданні першої медичної допомоги людям, які постраждали під час надзвичайної ситуації	2	Практич не заняття

Зміст тем для медичних формувань

Тема 3.2.5.1. "Медична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях. Медичні засоби захисту".

Періоди надання медичної допомоги постраждалим при надзвичайних ситуаціях. Види медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях різного походження: домедична, екстрена медична допомога, перша медична допомога, долікарська, перша лікарська, кваліфікована і спеціалізована медична допомога, їх роль, місце у системі медичної допомоги постраждалим та терміни їх надання. Зміст та заходи домедичної, першої медичної та долікарської допомоги. Медичні засоби захисту при наданні домедичної, екстрена медична допомога, першої медичної та долікарської допомоги: радіозахисні препарати, антидоти, протибактеріальні препарати тощо. Призначення засобів, їх будова, підготовка до застосування та порядок використання. Порядок видачі та збереження медичних засобів індивідуального захисту.

Тема 3.2.5.2. "Організація роботи медичного формування при виконанні завдань за призначенням".

Оцінка медико-санітарної обстановки та проведення санітарно-епідеміологічної розвідки (у межах задач, покладених на формування). Підготовка до проведення заходів лікувально-евакуаційного забезпечення населення. Етапи та оптимальні терміни його проведення. Порядок та прийоми роботи особового складу формування при приведенні медичної евакуації постраждалих з вогнищ ураження. Порядок взаємодії особового складу формування з іншими формуваннями при проведенні заходів лікувально-евакуаційного забезпечення.

Тема 3.2.5.3. "Дії особового складу формування при наданні домедичної, першої медичної допомоги людям, які постраждали під час надзвичайної ситуації".

Послідовність та прийоми надання постраждалим домедичної та першої медичної допомоги при зупинках дихання та відновленні серцевої діяльності, травмах і кровотечі, переломах кісток, попередженні шокowego стану та виведенні з нього, захисті поранених і опікових поверхонь, припиненні або зменшенні впливу на ураженого отруйними і аварійними хімічно-небезпечними речовинами. Особливості надання постраждалим домедичної та першої медичної допомоги в умовах радіоактивного, хімічного і бактеріального зараження.

3.2.8. Для формувань радіаційного і хімічного спостереження

3.2.8.1.	Організація радіаційного і хімічного контролю. Прилади радіаційної та хімічної розвідки	2	Практич не заняття
3.2.8.2.	Організація радіаційного і хімічного спостереження. Мережа спостереження та лабораторного контролю.	2	Практич не заняття
3.2.8.3.	Оцінка радіаційної і хімічної обстановки на суб'єкті господарської діяльності	1	Практич не заняття
3.2.8.4.	Дії формувань при веденні розвідки маршрутів висування і району (об'єкту) рятувальних та інших невідкладних робіт	1	Практич не заняття

Зміст тем для формувань радіаційного і хімічного спостереження

Тема 3.2.8.1. "Організація радіаційного і хімічного контролю. Прилади радіаційної та хімічної розвідки".

Види радіаційного і хімічного контролю. Принципи організації и методи проведення радіаційного і хімічного контролю. Проведення радіаційного і хімічного контролю. Допустимі дози опромінення. Порядок обліку отриманих доз, оцінка працездатності.

Організація дозиметричного контролю у формуваннях: груповий та індивідуальний контроль. Порядок видачі індивідуальних дозиметрів і зняття показань. Ведення журналу обліку доз опромінення особового складу. Представленні донесення (інформації) о дозах опромінення особового складу.

Прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю, їх призначення, загальна побудова і порядок роботи з ними.

Тема 3.2.8.2. "Організація радіаційного і хімічного спостереження. Мережа спостереження та лабораторного контролю".

Система збору, обробки та аналізу інформації. Організація радіаційного і хімічного спостереження у різних режимах діяльності. Організація

спостереження на об'єктах, які мають диспетчерську службу в режимі цілодобового чергування.

Тема 3.2.8.3. "Оцінка радіаційної і хімічної обстановки на суб'єкті господарської діяльності"

Організація роботи поста радіаційного і хімічного спостереження, ланки радіаційної і хімічної розвідки. Організація збору и обробки інформації.

Тема 3.2.8.3. "Дії формувань при веденні розвідки маршрутів висування і району (об'єкту) рятувальних та інших невідкладних робіт"

Дії особового складу розвідувальної ланки при веденні розвідки маршруту висування: визначення стану доріг і мостів, проходи мості маршрутів, визначення та позначення границь зараження, виставлення знаків огороження, пошук обходів заражених ділянок, порядок їх позначення. Визначення об'ємів і характеру руйнувань, затоплень, пожеж і напрямків їх розповсюдження. Складання схеми маршруту висування. Відшукування входів і аварійних виходів захисних споруд.

3.2.12. Для формувань зв'язку

3.2.12. 1.	Засоби зв'язку, які є на оснащенні формування	2	Практичне заняття
3.2.12. 2.	Організація та забезпечення сталого зв'язку у районах стихійного лиха, аварій та катастроф.	2	Практичне заняття
3.2.12. 3	Порядок розгортання та експлуатації засобів зв'язку у різних умовах надзвичайних ситуацій.	2	Практичне заняття

Зміст тем для формувань зв'язку

Тема 3.2.12.1. "Засоби зв'язку, які є на оснащенні формування".

Загальний устрій, тактико-технічні характеристики радіостанцій, які є на оснащенні формування та правила їх експлуатації. Загальний устрій і правила експлуатації комутаторів, телефонних апаратів, польових кабелів зв'язку, які є на оснащенні формування.

Тема 3.2.12.2. "Організація та забезпечення сталого зв'язку у районах стихійного лиха, аварій та катастроф".

Вибір місця для розгортання радіостанції. Отримання радіо даних. Прокладка кабельних ліній зв'язку та сполучення їх з існуючою телефонною мережею. Прокладка польових ліній зв'язку. Порядок використання збережених повітряних і кабельних ліній зв'язку у районах аварій та катастроф.

Тема 3.2.12.3. "Порядок розгортання та експлуатації засобів зв'язку у різних умовах надзвичайних ситуацій".

Правила та послідовність розгортання радіостанції. Правила встановлення зв'язку та ведення радіообміну. Порядок передачі та прийому радіосигналів. Порядок користування телефонною мережею зв'язку. Дії формування зв'язку при пересуванні у складі колон, під час проведення

рятувальних, аварійно-відновлювальних та інших невідкладних робіт при надзвичайних ситуаціях різного походження.

3.2.14. Для формувань обслуговування захисних споруд цивільного захисту

3.2.14. 1.	Захисні споруди, особливості їх будівництва, обладнання, утримання та правила експлуатації	2	Практич не заняття
3.2.14. 2.	Дії особового складу формування під час підготовки захисної споруди для використання за призначенням.	2	Практич не заняття
3.2.14. 3.	Дії особового складу формування в ході прийому та під час перебування у захисній споруді людей, що укриваються, а також після виведення людей.	2	Практич не заняття

Зміст тем для формувань обслуговування захисних споруд цивільного захисту

Тема 3.2.14.1. "Захисні споруди, особливості їх будівництва, обладнання, утримання та правила експлуатації"

Типи захисних споруд, їх призначення. Класи та групи сховищ і протирадіаційних укриттів. Правила вибору місць розміщення та побудови захисних споруд. Основні приміщення захисних споруд. Обладнання приміщень захисних споруд системами життєзабезпечення. Порядок утримання захисних споруд та правила їх експлуатації. Документація захисних споруд. Система технічного обслуговування та ремонту спеціального обладнання і технічних систем захисних споруд. Методика перевірки та порядок оцінки стану готовності захисних споруд. Особливості утримання та експлуатації захисних споруд на АЕС та хімічно небезпечних об'єктах. Облаштування та особливості експлуатації простіших засобів колективного захисту.

Тема 3.2.14.2. "Дії особового складу формування під час підготовки захисної споруди для використання за призначенням.

Вимоги до умов утримання захисних споруд у мирний час. Порядок приведення сховища (укриття) у готовність до прийому населення: інструктаж особового складу групи, підготовка проходів, входів до сховища, звільнення приміщень від матеріалів мирного часу, розстановка нар та приборів, створення запасів продовольства, перевірка систем енергопостачання та життєзабезпечення, підключення засобів зв'язку та оповіщення, уточнення плану укриття працівників підприємства (населення), перевірка на герметичність.

Тема 3.2.14.3. "Дії особового складу формування в ході прийому та під час перебування у захисній споруді людей, що укриваються.

Збір особового складу формування при оголошенні сигналу оповіщення. Приведення систем життєзабезпечення сховища (споруди) у робочий стан. Організація взаємодії з медичним формуванням та охорони громадського порядку. Уточнення маршрутів виходу людей до сховища та порядку входу до нього. Розміщення попереджувальних знаків, покажчиків на всіх маршрутах руху. Організація руху людей до сховища, та при занятті ними там своїх місць. Організація комендантської служби. Забезпечення безперебійної роботи всіх систем життєзабезпечення сховища. Порядок евакуації людей із сховища.

3.2.15. Для формувань охорони громадського порядку:

3.2.15.1.	Правова основа введення режиму надзвичайного стану	1	
3.2.15.2.	Дії формувань при проведенні евакуації населення.	2	Практичне заняття
3.2.15.3.	Забезпечення громадського порядку, попередження та припинення випадків мародерства, розкрадання матеріальних цінностей при ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій та катастроф	2	Практичне заняття
3.2.15.4.	Психологія натовпу. Попередження паніки серед населення.	1	

Зміст тем для формувань охорони громадського порядку

Тема 3.2.15.1. "Правова основа введення режиму надзвичайного стану".

Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану". Умови і порядок введення та скасування дії режиму надзвичайного стану. Особливості організації повсякденного життя в умовах оголошення надзвичайного стану. Зміст заходів правового режиму надзвичайного стану. Додаткові заходи режиму надзвичайного стану у зв'язку із надзвичайними ситуаціями техногенного або природного характеру. Гарантії прав і свобод громадян та прав і законних інтересів юридичних осіб в умовах надзвичайного стану. Відповідальність за порушення вимог або невиконання заходів правового режиму надзвичайного стану.

Тема 3.2.15.2. "Дії формувань при проведенні евакуації населення".

Дії нарядів формування охорони громадського порядку по забезпеченню порядку та припиненню паніки на збірних і приймальних евакопунктах, у

місцях посадки на транспорт. Забезпечення порядку на маршрутах евакуації, у пунктах висадки і у районах (пунктах) розміщення евакуйованого населення.

Тема 3.2.15.3. "Забезпечення громадського порядку, попередження та припинення випадків мародерства, розкрадання матеріальних цінностей та майна при ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій та катастроф".

Розміщення постів охорони. Дії особового складу по припиненню крадіжок матеріальних цінностей та майна громадян і підприємств при оточенні місця аварії, зони катастрофи та зон стихійного лиха. Забезпечення режиму допуску людей і транспорту до місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Психологічна підготовка особового складу формування до дій в умовах надзвичайної ситуації.

Тема 3.2.15.4. "Психологія натовпу. Попередження паніки серед населення".

Поняття психології натовпу. Паніка. Співвідношення паніки і розміру небезпеки, що загрожує. Причини виникнення паніки та особливості її проявлення. Види паніки по масштабам, по глибині охопту, по тривалості, по інструктивним наслідкам. Механізм розвитку бурхливої динамічної паніки. Міри по запобіганню паніки або зниженню імовірності її виникнення. Міри по припиненню паніки.